

Scholengroep BRUSSEL

31 januari 2013 - Besluit van de raad van bestuur van scholengroep Brussel houdende de procedure voor de behandeling van fraude, poging tot fraude en plagiaat voor, tijdens of na de examens in het secundair onderwijs en het volwassenenonderwijs (SGR8/RvB/B/13008)

TITEL I. – Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit besluit is van toepassing op scholengroep Brussel van het gemeenschapsonderwijs.

Het regelt de procedure voor de behandeling van examenfraude, poging tot examenfraude en plagiaat in het secundair onderwijs en het volwassenenonderwijs.

Art. 2. Voor de toepassing van dit besluit wordt begrepen onder :

1° algemeen secretaris: het personeelslid dat de functionele leiding heeft over het algemeen secretariaat en de algemeen directeur bijstaat in zijn opdracht;

2° fraude: elke vorm van gedrag, in het kader van de beoordeling van een vak/module of vakken/modules, waarmee een leerling/cursist het vormen van een juist oordeel omtrent de kennis, het inzicht of de vaardigheden van hemzelf en/of andere leerlingen/cursisten, onmogelijk maakt;

3° poging tot fraude: elke vorm van gedrag, in het kader van de beoordeling van een vak/module of vakken/modules, waarmee een leerling/cursist de intentie heeft het vormen van een juist oordeel omtrent de kennis, het inzicht of de vaardigheden van hemzelf en/of van andere leerlingen/cursisten onmogelijk te maken, maar in welk opzet hij niet slaagt;

4° plagiaat: het geheel of gedeeltelijk overnemen van teksten of tekstfragmenten, gedachten en redeneringen van anderen en deze laten doorgaan voor eigen werk. Het overnemen van gegevens zonder enige bronvermelding of zonder duidelijke bronvermelding;

5° technologisch middel: een voorwerp dat gebruikt wordt om gegevens of boodschappen op te slaan , te ontvangen , af te lezen of uit te wisselen, in gelijk welke vorm;

6° de betrokken persoon: de ouders van de minderjarige leerling, de meerderjarige leerling of de cursist;

7° eerste examenperiode: de examens die worden afgelegd in de maand december;

8° tweede examenperiode: de examens die worden afgelegd in de periode vóór de paasvakantie;

9° derde examenperiode: de examens die worden afgelegd in de maand juni;

10° dag: alle dagen van de week, met uitzondering van de zaterdagen, de zondagen, de wettelijke en reglementaire feestdagen, de herfst-, kerst-, krokus- en paasvakantie en de periode van 6 juli tot 15 augustus;

11° examinator: de vakleraar die het examen of de evaluatie heeft opgesteld en ~~het~~ corrigeert;

12° onregelmatigheid: een van het oorbare afwijkend gebeuren;

13° onweerlegbaar vermoeden: een vermoeden waarvan het tegendeel niet kan bewezen worden.

Art. 3. § 1. Het plegen van examenfraude, of het ondernemen van een poging daartoe, en het zich schuldig maken aan plagiaat, vormen een inbreuk op het tuchtreglement.

§ 2. Elke in § 1 bedoelde onregelmatigheid wordt bestraft met een van de in het schoolreglement voorziene tuchtstraffen, overeenkomstig het bepaalde in titel III van dit besluit.

Art. 4. Het behoort tot de exclusieve bevoegdheid van het instellingshoofd om, op gemotiveerde wijze en op basis van een dossier, aan een vastgestelde onregelmatigheid, al naar gelang het geval, de kwalificatie “fraude” “poging tot fraude” of “plagiaat” toe te kennen.

Art. 5. Bij de toepassing van dit besluit waakt het instellingshoofd erover dat het tuchtreglement enerzijds en de evaluatie van de leerling/cursist anderzijds strikt gescheiden blijven en dat de discretionaire bevoegdheid van de delibererende klassenraad onaangetast blijft.

TITEL II. – Vaststelling van de fraude of van de poging tot fraude

HOOFDSTUK I – Vaststelling van de poging tot fraude vóór de aanvang van het examen

Art. 6. § 1. Het personeelslid dat een onregelmatigheid vaststelt die hij meent te kunnen interpreteren als een poging tot fraude voorafgaand aan het examen, neemt de stukken die betrekking hebben op deze onregelmatigheid in beslag.

Het personeelslid omschrijft de onregelmatigheid op de in beslag genomen stukken, vermeldt het precieze tijdstip waarop hij die in beslag heeft genomen en voorziet ze van zijn handtekening.

§ 2. Het in § 1 bedoelde personeelslid meldt de onregelmatigheid aan het instellingshoofd of diens afgevaardigde en overhandigt de in beslag genomen stukken.

Art. 7. Het instellingshoofd of diens afgevaardigde hoort de leerling/cursist en vraagt hem zijn commentaar over de vastgestelde onregelmatigheid weer te geven.

Het instellingshoofd of diens afgevaardigde noteert de commentaar van de leerling.

Art. 8. § 1. Op basis van het dossier kent het instellingshoofd of diens afgevaardigde al dan niet de kwalificatie “poging tot fraude” toe aan de vastgestelde onregelmatigheid.

§ 2. Indien de leerling minderjarig is, brengt het instellingshoofd de ouders op dezelfde dag dat hij de kwalificatie “poging tot fraude” heeft toegekend, zowel telefonisch als per aangetekend schrijven, op de hoogte van zijn beslissing.

Art. 9. De betrokken persoon kan beroep aantekenen tegen de door het instellingshoofd toegekende kwalificatie “poging tot fraude”, overeenkomstig de bepalingen van titel IVbis van het besluit van de raad van bestuur van scholengroep Brussel van 21 december 2011 houdende de beroepsprocedures voor de behandeling van een beroep of klacht van ouders, meerderjarige leerlingen of cursisten, zoals gewijzigd.

HOOFDSTUK II – Vaststelling van de fraude of van de poging tot fraude tijdens het examen

Art. 10. § 1. Het toezichthoudend personeelslid dat tijdens het examen een onregelmatigheid vaststelt die hij interpreteert als fraude of een poging tot fraude, laat de leerling/cursist het examen onmiddellijk beëindigen en neemt de examenkopij, in voorkomend geval samen met andere stukken die betrekking hebben op de fraude, in beslag.

Het toezichthoudend personeelslid omschrijft de onregelmatigheid op de examenkopij, vermeldt het precieze tijdstip waarop hij die in beslag heeft genomen en voorziet de kopij van zijn handtekening.

§ 2. Behalve de mededeling aan de betrokken leerling/cursist dat een onregelmatigheid tijdens het examen werd vastgesteld, onthoudt het toezichthoudende personeelslid zich van elke commentaar.

Art. 11. § 1. Het toezichthoudend personeelslid laat de leerling/cursist de examenvragen en – opdrachten opnieuw oplossen, op blanco examenbladen.

§ 2. Indien de leerling/cursist te weinig tijd rest om een substantieel deel van de examenvragen en - opdrachten op behoorlijke wijze op te lossen, gaat de examiner, in aanwezigheid van een personeelslid dat door het instellingshoofd als tweede examiner is aangeduid, zo vlug mogelijk en alleszins op dezelfde dag over tot mondelinge ondervraging van de leerling/cursist.

§ 3. Van de vragen en antwoorden van de in de § 2 bedoelde mondelinge ondervraging wordt een nauwkeurig verslag opgemaakt door de examiner.

Dit verslag wordt door hemzelf en de tweede examiner gedagtekend en ondertekend.

Art. 12. Na afloop van het in artikel 10, § 2, bedoelde examen begeleidt het personeelslid de leerling/cursist naar het instellingshoofd of diens afgevaardigde.

Het instellingshoofd of diens afgevaardigde neemt de examenkopij, in voorkomend geval samen met andere stukken die betrekking hebben op de fraude, in ontvangst.

Art. 13. § 1. Het instellingshoofd of diens afgevaardigde leest in aanwezigheid van de betrokken leerling/cursist, de examiner en het toezichthoudend personeelslid de omschrijving van de onregelmatigheid voor en vraagt de leerling/cursist zijn commentaar hieromtrent weer te geven.

Het instellingshoofd of diens afgevaardigde noteert de commentaar van de leerling/cursist op de examenkopij.

§ 2. Het toezichthoudend personeelslid en het instellingshoofd of diens afgevaardigde ondertekenen de examenkopij.

Art. 14. § 1. Op basis van het dossier kent het instellingshoofd al dan niet de kwalificatie “fraude” toe aan de vastgestelde onregelmatigheid.

§ 2. Indien de leerling minderjarig is, brengt het instellingshoofd de ouders op dezelfde dag dat hij de kwalificatie “poging tot fraude” of “fraude” heeft toegekend, zowel telefonisch als per aangetekend schrijven, op de hoogte van zijn in § 1 bedoelde beslissing.

Art. 15. De betrokken persoon kan beroep aantekenen tegen de door het instellingshoofd toegekende kwalificatie “poging tot fraude” of “fraude”, overeenkomstig de bepalingen van het besluit van de raad van bestuur van scholengroep Brussel van 21 december 2011 houdende de beroepsprocedures voor de behandeling van een beroep of klacht van ouders, meerderjarige leerlingen of cursisten, zoals gewijzigd.

Art. 16. De examiner corrigeert de in beslag genomen examenkopij, maar quoteert ze niet.

HOOFDSTUK III – *De evaluatie na vaststelling van fraude of poging tot fraude tijdens het examen*

Afdeling 1 – Het secundair onderwijs

Art. 17. § 1. Indien de fraude zich heeft voorgedaan tijdens de eerste of tweede examenperiode, roept het instellingshoofd of diens afgevaardigde de begeleidende klassenraad samen.

De begeleidende klassenraad ontvangt het dossier dat bestaat uit de in beslag genomen en overeenkomstig artikel 16 gecorrigeerde examenkopij, de eventuele stavingsstukken en de evaluatiegegevens van de door de examinator afgenomen mondelinge ondervraging, zoals bedoeld in artikel 11, § 2.

§ 2. De begeleidende klassenraad bespreekt de fraude. Van deze bespreking wordt een gedetailleerd verslag opgemaakt dat deel uitmaakt van het proces-verbaal van de begeleidende klassenraad.

§ 3. De begeleidende klassenraad kan een remediërvorstel formuleren om de vastgestelde onregelmatigheid in de toekomst te voorkomen.

Art. 18. § 1. Indien de fraude zich heeft voorgedaan tijdens de derde examenperiode, maakt het instellingshoofd of diens afgevaardigde de in beslag genomen examenkopij of het resultaat van de schriftelijke opdracht, in voorkomend geval de stukken en de evaluatiegegevens van de door de examinator afgenomen mondelinge ondervraging, zoals bedoeld in artikel 10, § 2, over aan de delibererende klassenraad.

§ 2. Het fraudedossier vormt een van de elementen waarmee de delibererende klassenraad rekening houdt bij het oordelen of hij over voldoende nuttige gegevens beschikt om te beslissen of de betrokken leerling in voldoende mate de doelstellingen die in het leerplan zijn opgenomen heeft bereikt en aldus wordt geacht zijn studies voort te kunnen zetten in het volgende schooljaar.

§ 3. Indien het een leerling van het zesde leerjaar betreft, dient de delibererende klassenraad daarbij nog in overweging te nemen of de leerling voldaan heeft voor het geheel van de vorming van het betreffende leerjaar en bekwaam geacht wordt zijn studies in het hoger onderwijs voort te zetten.

§ 4. Indien de delibererende klassenraad van oordeel is dat hij niet over alle nuttige gegevens beschikt om te oordelen over de leerling, wordt (worden) hem een bijkomende proef of proeven opgelegd.

Het bepalen van de inhoud en vorm van deze proef of proeven behoort tot de discretionaire bevoegdheid van de delibererende klassenraad.

Afdeling 2 – Het volwassenenonderwijs

Art. 19. § 1. Indien de fraude zich heeft voorgedaan binnen het systeem van de permanente evaluatie, roept het instellingshoofd of diens afgevaardigde de klassenraad samen.

De klassenraad ontvangt het dossier dat bestaat uit de in beslag genomen en overeenkomstig artikel 16 gecorrigeerde examenkopij, de eventuele stavingsstukken en de evaluatiegegevens van de door de examinator afgenomen mondelinge ondervraging, zoals bedoeld in artikel 10, § 2.

§ 2. De klassenraad bespreekt de fraude. Van deze bespreking wordt een gedetailleerd verslag opgemaakt dat deel uitmaakt van het proces-verbaal van de klassenraad.

§ 3. De klassenraad kan een remediërvorstel formuleren om de vastgestelde onregelmatigheid in de toekomst te voorkomen.

Art. 20. § 1. Indien de fraude zich heeft voorgedaan tijdens het eindexamen, maakt het instellingshoofd of diens afgevaardigde de in beslag genomen examenkopij of het resultaat van de schriftelijke opdracht, in voorkomend geval de stukken en de evaluatiegegevens van de door de examinator afgenomen mondelinge ondervraging, zoals bedoeld in artikel 10, § 2, over aan de delibererende klassenraad.

§ 2. Het fraudedossier vormt een van de elementen waarmee de delibererende klassenraad rekening houdt bij het oordelen of hij over voldoende nuttige gegevens beschikt om te beslissen of de betrokken cursist in voldoende mate de doelstellingen die in het leerplan zijn opgenomen heeft bereikt.

§ 3. Indien de delibererende klassenraad van oordeel is dat hij niet over alle nuttige gegevens beschikt om te oordelen over de cursist, wordt (worden) hem een bijkomende proef of proeven opgelegd.

Het bepalen van de inhoud en vorm van deze proef of proeven behoort tot de discretionaire bevoegdheid van de delibererende klassenraad.

HOOFDSTUK IV – *Vaststelling van fraude of plagiaat na het examen*

Art. 21. § 1. Indien bij de beoordeling van de examenkopij of het resultaat van de schriftelijke opdracht de examinator bij één of meer leerlingen/cursisten een onregelmatigheid vaststelt die hij interpreteert als “fraude” of “plagiaat”, maakt hij de kopij of kopijen, in voorkomend geval vergezeld van bewijsstukken, over aan het instellingshoofd of diens afgevaardigde.

De examinator voegt hierbij een gemotiveerde uiteenzetting waaruit blijkt dat er een onregelmatigheid heeft plaatsgegrepen.

§ 2. Het instellingshoofd of diens afgevaardigde maakt een verslag van de in § 1 bedoelde onregelmatigheid. Vervolgens stelt hij een onderzoek in en hoort de betrokken leerling/cursist of leerlingen/cursisten alsmede het personeelslid dat tijdens het betreffend examen toezicht hield. Hij maakt hiervan een verslag op.

Art. 22. § 1. Het instellingshoofd kent op basis van het dossier al dan niet en al naar gelang het geval de kwalificatie “fraude” of “plagiaat” toe aan de onregelmatigheid.

§ 2. Indien de leerling minderjarig is, brengt het instellingshoofd de ouders op dezelfde dag dat de onregelmatigheid werd vastgesteld, zowel telefonisch als bij aangetekend schrijven, op de hoogte van zijn in § 1 bedoelde beslissing.

Art. 23. De betrokken persoon kan beroep aantekenen tegen de door het instellingshoofd toegekende kwalificatie “fraude” of “plagiaat”, overeenkomstig de bepalingen van titel IVbis van het besluit van de raad van bestuur van scholengroep Brussel van 21 december 2011 houdende de beroepsprocedures voor de behandeling van een beroep of klacht van ouders, meerderjarige leerlingen of cursisten, zoals gewijzigd.

HOOFDSTUK V – *Evaluatie na vaststelling van fraude na het examen*

Afdeling 1 - Het secundair onderwijs

Art. 24. § 1. Indien het instellingshoofd na een examen van de eerste of tweede examenperiode de kwalificatie “fraude” of “plagiaat” heeft toegekend aan een vastgestelde onregelmatigheid, roept hij de begeleidende klassenraad samen.

§ 2. De begeleidende klassenraad oordeelt of en op welke wijze het examen opnieuw dient afgelegd te worden door de betrokken leerling of leerlingen. Indien het examen mondeling wordt afgenomen dient een tweede examinerator aanwezig te zijn. Vervolgens wordt gehandeld zoals in artikel 11.

§ 3. Indien het instellingshoofd na een examen van de derde examenperiode de kwalificatie “fraude” of “plagiaat” heeft toegekend aan een vastgestelde onregelmatigheid maakt hij de examenkopij of de schriftelijke opdracht en eventuele stukken over aan de delibererende klassenraad.

§ 4. De vastgestelde fraude of het vastgesteld plagiaat is een van de elementen waarmee de delibererende klassenraad rekening kan houden bij het oordelen of hij over voldoende middelen beschikt om te oordelen of de betrokken leerling in voldoende mate de doelstellingen die in het leerplan zijn opgenomen heeft bereikt en aldus wordt geacht zijn studies voort te zetten in het volgende schooljaar.

§ 5. Indien het een leerling van het zesde leerjaar betreft dient de delibererende klassenraad daarbij nog in overweging te nemen of hij voldaan heeft voor het geheel van de vorming van het betreffende leerjaar en bekwaam wordt geacht zijn studies voort te zetten in het hoger onderwijs.

§ 6. Indien de delibererende klassenraad van oordeel is dat hij niet over alle nuttige gegevens beschikt om te oordelen over de leerling wordt (worden) hem een bijkomende proef of proeven opgelegd.

Het bepalen van de inhoud en vorm van deze proef of proeven behoort tot de discretionaire bevoegdheid van de delibererende klassenraad.

Afdeling 2 - Het volwassenenonderwijs

Art. 25. § 1. Indien het instellingshoofd na een permanente evaluatie de kwalificatie “fraude” of “plagiaat” heeft toegekend aan een vastgestelde onregelmatigheid, roept hij de klassenraad samen.

§ 2. De klassenraad oordeelt of en op welke wijze het examen opnieuw dient afgelegd te worden door de betrokken cursist of cursisten. Indien het examen mondeling wordt afgenomen dient een tweede examinerator aanwezig te zijn. Vervolgens wordt gehandeld zoals in artikel 11.

§ 3. Indien het instellingshoofd na een eindexamen de kwalificatie “fraude” of “plagiaat” heeft toegekend aan een vastgestelde onregelmatigheid maakt hij de examenkopij of de schriftelijke opdracht en eventuele stukken over aan de delibererende klassenraad.

§ 4. De vastgestelde fraude of het vastgestelde plagiaat is een van de elementen waarmee de delibererende klassenraad rekening kan houden bij het oordelen of hij over voldoende middelen beschikt om te oordelen of de betrokken cursist in voldoende mate de doelstellingen die in het leerplan zijn opgenomen heeft bereikt.

§ 5. Indien de delibererende klassenraad van oordeel is dat hij niet over alle nuttige gegevens beschikt om te oordelen over de cursist wordt (worden) hem een bijkomende proef of proeven opgelegd.

Het bepalen van de inhoud en vorm van deze proef of proeven behoort tot de discretionaire bevoegdheid van de delibererende klassenraad.

TITEL III. – Tuchtprocedure

Art. 26. § 1. Nadat het instellingshoofd, al naar gelang het dossier, de kwalificatie “poging tot fraude”, “fraude” of “plagiaat” heeft toegekend, nodigt hij in het in de artikels 8, 14 en 22 bedoelde schrijven de betrokken persoon uit voor een onderhoud in het kader van de op te starten tuchtprocedure.

§ 2. Het in § 1 bedoelde onderhoud vindt plaats binnen de drie dagen na verzending.

Art. 27. § 1. Het instellingshoofd maakt een verslag op van het onderhoud met en de argumenten van de betrokken persoon.

§ 2. Het instellingshoofd beslist autonoom en binnen een termijn van drie dagen, ingaande op de dag van het onderhoud, over een tuchtmaatregel.

§ 3. In afwijking van § 2 wint het instellingshoofd het advies in van de begeleidende klassenraad alvorens hij de tuchtmaatregel van de definitieve wegzending uit de school uitspreekt.

§ 4. De gemotiveerde tuchtbeslissing wordt aan de betrokken persoon onverwijld en via aangetekend schrijven medegedeeld.

Art. 28. De betrokken persoon kan beroep aantekenen tegen de in artikel 27, § 2, bedoelde tuchtmaatregel overeenkomstig de bepalingen van het besluit van de raad van bestuur van scholengroep Brussel van 21 december 2011 houdende de beroepsprocedures voor de behandeling van een beroep of klacht van ouders, meerderjarige leerlingen of cursisten, zoals gewijzigd.

...

TITEL V. – Slotbepalingen

Art. 35. Wordt gelijkgesteld met een onweerlegbaar vermoeden van fraude of poging tot fraude de aanwezigheid van:

- 1° elk technologisch hulpmiddel dat klaar is voor gebruik, de leerling/cursist toebehoort of in zijn bezit is en in het examenlokaal of op een tijdens het examen door de leerling/cursist bezochte plaats, wordt aangetroffen;
- 2° alle informatie, in welke vorm of drager dan ook, die betrekking heeft op de te kennen leerstof of vaardigheden die het voorwerp uitmaken van het examen, dat de leerling/cursist toebehoort of in zijn bezit is en in het examenlokaal of op een tijdens het examen door de leerling/cursist bezochte plaats wordt aangetroffen die, een andere plaats is dan die aangeduid door het toezichthoudend personeelslid;
- 3° elke fysieke handeling, tijdens het examen, die ertoe bijdraagt dat de evaluatie van de leerling/cursist niet op een regelmatige wijze kan gebeuren.

Art. 36. § 1. Bij het vermoeden dat de leerling/cursist een technologisch middel of een informatiedrager, in gelijk welke vorm, in zijn bezit heeft tijdens het examen, kan het toezichthoudend personeel vragen dat de betrokken leerling/cursist hem vergezelt naar het instellingshoofd.

Daar zal hem gevraagd worden vrijwillig het desbetreffende voorwerp te overhandigen.

§ 2. Weigert de leerling/cursist dit, dan maakt het instellingshoofd of diens afgevaardigde hiervan een verslag op en kent hij aan de handswijze van de betrokken leerling/cursist al dan niet en al naar gelang het geval de kwalificatie “fraude”, “poging tot fraude” of “plagiat” toe.

Het examen wordt door de leerkracht, in de aanwezigheid van een tweede examiner, mondeling afgenomen.

Voor het overige wordt gehandeld zoals uiteengezet in dit besluit.

Art. 37. De bepalingen van dit besluit worden opgenomen in het schoolreglement.

Art. 38. Dit besluit treedt in werking op 1 september 2013.

Art. 39. De algemeen directeur en de algemeen secretaris zijn belast met de uitvoering van dit besluit.